

Příloha 1 Záznamový arch z hodiny tělesné výchovy 6. a 7. ročníku

Škola Základní škola Žehušice	Třída 6. a 7. ročníku přítomno 23 chlapců z celkového počtu 25
Předmět Tělesná výchova	
Pozorování žáci: Integrovaný žák 6. ročníku základní školy s postižením zraku	
Cíl pozorování: Zjistit míru/způsob zapojení do výuky a potřeby žáka ve výuce, zjisti	
Pozorovatel Martina Lukáčová	Datum 9.4.2024

Záznam z pozorování:

Cíle výuky (stanovené, jasné, přizpůsobené, dosažené, smysluplné)	Cíle výuky nebyly přímo sděleny, ale v úvodu hodiny zazněl plán vyučovací jednotky, který byl sdělen všem žákům v tělocvičně
Metody výuky 1) propojení jazyka a obsahu, 2) navazování na předchozí znalosti/dovednosti, 3) vizualizace, 4) důraz na komunikaci, jazykovou produkci + možnosti participace, zapojení integrovaných žáků	Žáci, kteří byli přítomni byli velmi hluční, proto bylo velmi důležité pracovat se silou hlasu. Kromě toho, byla velmi často využívána píšťalka, která upozorňovala žáky na začátek a konec zvolení aktivity. Obsahem dnešní vyučovací jednotky byla překážková dráha naslepo a míčová hra fotbal. Na překážkové dráze museli žáci překonat následující: slalom, nízkou překážku, kotoul na žíněnce, střelbu na pránu a lezení na žebřiny.

	<p>Žáci byli rozděleni do týmů a v týmech si vytvořili dvojice. Jeden z dvojice byl vždy navigátor.</p> <p>Integrovaný žák se zrakovým postižením byl součástí týmu. V prvním pokusu překonal dráhu s pomocí asistentky. V pokusu druhém se ho sám od sebe ujal jeho spolužák. Myslím, že tato aktivita byla vhodně zvolena k integraci zrakově postiženého žáka, neboť demonstrovala ostatním žákům, jak obtížné je překonat takovou dráhu pro jejich zrakově postiženého spolužáka. Do druhé části hodiny nebyl zrakově postižený žák zapojen, neboť se hrálo s klasickým fotbalovým míčem, a tak vykonával aktivity s paní asistentkou. Komunikace probíhala nejen mezi žáky a učitelem, ale také mezi spolužáky navzájem. Do vzájemné komunikace spolužáků byl velmi často začleněn i integrovaný žák.</p>
<p>Zadané úkoly (srozumitelnost zadání, přiměřenost / splnitelnost, reakce žáka)</p>	<p>Společné úkoly, které byly žákům zadány, byly formulovány srozumitelně, jasně a stručně, byly přiměřené aktuálnímu věku i tělesnému stavu všech žáků i žáka integrovaného. Samostatné úkoly sdělovala zrakově postiženému žákovi paní asistentka.</p>
<p>Sociální aspekty (komunikace se spolužáky, umístění ve třídě...)</p>	<p>Komunikace mezi integrovaným žákem a jeho spolužáky v rámci hodiny tělesné výchovy probíhala samovolně, bez podnětů učitele nebo asistentky pedagoga</p>

STRUKTURA VYUČOVACÍ JEDNOTKY:

Čas	Fáze	Aktivita	Poznámky	Pomůcky
10 min	Úvodní část	Nástup, seznámení žáků s obsahem hodiny, organizační pokyny, bezpečnost	V úvodní části došlo i k přípravě pomůcek potřebných pro realizaci dráhy naslepo	
10 min	Průpravná část	Rozcvičení a protažení celého těla - rozběhání v tělocvičně 400 m - rozcvička	Rozběhání ani rozcvičky se zrakově postižený žák nezúčastnil	Během rozcvičky a rozběhání se integrovaný žák převlékal v šatně
10 min		Rozdělení do týmů a dvojic, příprava překážkové dráhy,	Žáci se samostatně rozdělují do týmů a dvojic	
45 min 20 min	Hlavní část	Překážková dráha	Žáci překonávají překážkovou dráhu naslepo Na překonání mají dva pokusy Dráhu překonává i zrakově postižený žák – nejprve z dopomocí asistentky poté se svým spolužákem	Kužele, žíněnky, lavičky, fotbalové míče, brány, žebřiny, šátky

30 min		Fotbal	Po přípravě herní plochy se žáci rozdělí do dvou týmů. Před samotnou hrou došlo k zopakování pravidel. Do této hry se integrovaný žák nemohl zapojit. Prováděl individuální aktivitu společně se svou asistentkou: driblink s klasickým míčem, skoky přes švihadlo, ručkování po žebřinách, přitahy nohou k břichu na žebřinách, kliky, plazení za ozvučeným míčem. Po absolvování cvičení v tělocvičně byla trénována u zrakově postiženého žáka prostorová orientace pomocí slepecké hole(celkový čas cvičení 25 minut)	Brány, fotbalový míč U zrakově postiženého: švihadlo, žebřiny, podložka na cvičení, ozvučený míč, slepecká hůl
5 min	Závěrečná část	Úklid doskočiště, úklid hrací plochy a pomůcek v hodině	Všichni cvičící i necvičící žáci uklízí použité pomůcky. Integrovaný žák čeká na pokyny učitele.	
2 min		Nástup, zhodnocení výuky, pochvaly, nedostatky, pozdrav, odchod do školy	Zrakově postižený žák odchází z tělocvičny do šatny s paní asistentkou.	

Tipy/ doporučení do výuky/ Závěry:

Hodina, kterou jsem měla možnost pozorovat, byla pestrá. Líbila se mi integrace zrakově handicapovaného žáka v první části hodiny. Probíhala zde komunikace mezi vyučujícím, zrakově handicapovaným, asistentkou pedagoga i mezi spolužáky.

Příloha 2 Záznamový arch z hodiny tělesné výchovy 6. a 7. ročníku

Škola Základní škola Žehušice	Třída 6. a 7. ročníku Přítomno 22 chlapců z celkového počtu 25
Předmět Tělesná výchova	
Pozorování žáci: Integrovaný žák 6. ročníku základní školy s postižením zraku	
Cíl pozorování: Zjistit míru/způsob zapojení do výuky a potřeby žáka ve výuce, zjistí	
Pozorovatel Martina Lukáčová	Datum 23.4.2024

Záznam z pozorování:

Cíle výuky (stanovené, jasné, přizpůsobené, dosažené, smysluplné)	Na začátku vyučovací jednotky zazněly cíle hodiny, které byly jasné, stručné a smysluplné.
Metody výuky 1) propojení jazyka a obsahu, 2) navazování na předchozí znalosti/dovednosti, 3) vizualizace, 4) důraz na komunikaci, jazykovou produkci + možnosti participace, zapojení integrovaných žáků	Cílem dnešní hodiny byl běh na 60 m a kolektivní míčová hra fotbal. Učitel tělesné výchovy pracoval po celou dobu vyučovací jednotky s intonací a sílou hlasu. Žáci se v dnešní hodině věnovali běhu na 60 m a kolektivní míčové hře fotbal. Komunikace probíhala mezi učitelem, žákem se zrakovým postižením a asistentkou pedagoga. Komunikace mezi spolužáky a zrakově postiženým spolužákem byla nenucená a spontánní.

	<p>K zapojení integrovaného žáka došlo především v první části vyučovací jednotky při rozběhání na zvukový signál asistentky pedagoga a rozcvičce.</p> <p>V druhé části vyučovací jednotky byly realizovány aktivity individuální s pomocí asistentky.</p>
<p>Zadané úkoly</p> <p>(srozumitelnost zadání, přiměřenost / splnitelnost, reakce žáka)</p>	<p>Společné úkoly, které byly žákům zadány, byly formulovány srozumitelně, jasně a stručně, byly přiměřené aktuálnímu věku i tělesnému stavu všech žáků i žáka integrovaného. Samostatné úkoly sdělovala zrakově postiženému žákovi paní asistentka.</p>
<p>Sociální aspekty</p> <p>(komunikace se spolužáky, umístění ve třídě...)</p>	<p>Komunikace mezi integrovaným žákem a jeho spolužáky v rámci hodiny tělesné výchovy probíhala samovolně, bez podnětů učitele nebo asistentky pedagoga.</p>

STRUKTURA VYUČOVACÍ JEDNOTKY:

Čas	Fáze	Aktivita	Poznámky	Pomůcky
10 min	Úvodní část	Nástup, seznámení žáků s obsahem hodiny, organizační pokyny, bezpečnost	V úvodní části došlo i k přípravě pomůcek potřebných pro realizaci dráhy naslepo	
10 min	Průpravná část	Rozcvičení a protažení celého těla - rozběhání 200 m na ovále - rozcvička	Rozběhání se zúčastnil i zrakově handicapovaný žák s dopomocí asistentky pedagoga, která vydávala zvukové signály pomocí ozvučeného míče. Během rozcvičky odpočíval (celkový čas cvičení 5 minut)	Ozvučený míč
10 min		Běžecská abeceda - rozdělení do družstev - provádění jednotlivých cviků na krátkou vzdálenost	Žáci se samostatně rozdělují do týmů a provádí cviky běžecské abecedy – zrakově handicapovaný běží na zvukový signál bez provádění jednotlivých cviků (celkový čas cvičení 4 minuty)	
45 min 15 min	Hlavní část	Běh na 60 m	Žáci se rozdělí do závodních dvojic podle výkonnosti a nastaví si správně bloky. Zrakově handicapovaný žák čeká, až všichni odběhnou. Mezitím skáče přes švihadlo a čeká na signál učitele. Běh je realizován za pomoci spolužáka, který vydává zvukový signál pomocí ozvučeného míče (celkový čas cvičení 15 minut)	Bloky, stopky, ozvučený míč
35 min		Fotbal	Po přípravě herní plochy se žáci rozdělí do dvou týmů. Před samotnou hrou došlo k zopakování pravidel. Do této hry se integrovaný žák nemohl zapojit. Prováděl individuální aktivitu společně se svou asistentkou: driblíng s míčem, běh na zvukový	Míč, ozvučený míč

			<p>signál, házení s ozvučeným míče, skok do písku na zvukový signál a nácvik prostorové orientace.</p> <p>Po absolvování cvičení v tělocvičně byla trénována u zrakově postiženého žáka prostorová orientace pomocí slepecké hole ve školním prostředí a poté venku v okolí školy (celkový čas cvičení 30 minut)</p>	
5 min	Závěrečná část	Úklid doskočiště, úklid hrací plochy a pomůcek v hodině	Všichni cvičící i necvičící žáci uklízí použité pomůcky. Integrovaný žák čeká na pokyny učitele a odchází do šatny s asistentkou	
2 min		Nástup, zhodnocení výuky, pochvaly, nedostatky, pozdrav, odchod do školy	Zrakově postižený žák se nástupu neúčastní.	

Tipy/ doporučení do výuky/ Závěry:

V hodině byly realizovány aktivity, do kterých byl zrakově handicapovaný žák zařazen: rozběhání na ovále 200 m za zvukovým podnětem, běh 60 m na zvukový podnět. Zároveň byly plněny aktivity individuální: skok přes švihadlo, přihrávky ozvučeným míčem, házení ozvučeného míče, skok do písku a nácvik prostorové orientace. Komunikace probíhala mezi asistentem pedagoga, učitelem, zrakově handicapovaným žákem a jeho spolužáky. Aktivita zrakově handicapovaného žáka byla střední.

Příloha 3 Záznamový arch z hodiny tělesné výchovy 8. a 9. ročníku

Škola Základní škola Žehušice	Třída 8. a 9. ročníku Přítomno 18 žáků z celkového počtu 19
Předmět Tělesná výchova	
Pozorování žáci: Integrovaný žák 9. ročníku základní školy s postižením zraku	
Cíl pozorování: Zjistit míru/způsob zapojení do výuky a potřeby žáka ve výuce, zjistit	
Pozorovatel Martina Lukáčová	Datum 25.4.2024

Záznam z pozorování:

Cíle výuky (stanovené, jasné, přizpůsobené, dosažené, smysluplné)	Cíle výuky byly stanoveny v úvodní části hodiny Byly sděleny jasně, stručně a srozumitelně
Metody výuky 1) propojení jazyka a obsahu, 2) navazování na předchozí znalosti/dovednosti, 3) vizualizace, 4) důraz na komunikaci, jazykovou produkci + možnosti participace, zapojení integrovaných žáků	Učitel tělesné výchovy pracoval po celou dobu vyučovací jednotky s intonací a silou hlasu. Žáci se v dnešní hodině věnovali skoku do výšky a kolektivní míčové hře softball. Aktivity byly realizovány na základě předchozích schopností a dovedností žáků. Komunikace probíhala po celou dobu vyučovací jednotky mezi učitelem a žáky i mezi spolužáky navzájem. Bohužel jsem si nevšimla, že by byl do komunikace spolužáků zapojen i žák se zrakovým postižením.

	K zapojení integrovaného žáka došlo v hodině především v úvodní části během rozcvičky, poté byly jeho aktivity individuální.
Zadané úkoly (srozumitelnost zadání, přiměřenost / splnitelnost, reakce žáka)	Úkoly, které byly žákům zadány, byly formulovány srozumitelně, jasně a stručně, byly přiměřené aktuálnímu věku i tělesnému stavu všech žáků i žáka integrovaného, který měl úkoly individuální.
Sociální aspekty (komunikace se spolužáky, umístění ve třídě...)	Komunikace mezi integrovaným žákem a jeho spolužáky v rámci hodiny tělesné výchovy neprobíhala. K vzájemné komunikaci docházelo pouze mezi integrovaným žákem a učitelem.

STRUKTURA VYUČOVACÍ JEDNOTKY:

Čas	Fáze	Aktivita	Poznámky	Pomůcky
10 min	Úvodní část	Nástup, seznámení žáků s cílem hodiny, organizační pokyny, bezpečnost	V úvodní části došlo i k přípravě pomůcek	
10 min	Průpravná část	Rozcvičení a protažení celého těla - rozběhání na ovále 200 m - běžecká abeceda - rozcvička	Rozběhání se účastní i zrakově postižený žák – realizováno pomocí tleskajícího učitele	
10 min		Průpravná cvičení pro skok do výšky	Žáci provádí přeskoky odrazem snožmo jednož a obouž přes nízké překážky Integrovaný žák skáče přes švihadlo pod dohledem učitele- 3 série po 10 opakování (celkový čas cvičení 5 minut)	nízké překážky švihadlo
45 min 20 min	Hlavní část	Skok do výšky	Žáci se nejprve rozskáčou na doskočišti bez laťky Do tohoto cvičení byl zapojen i žák se zrakovým postižením, který společně s dopomocí učitele provádí na hlasové pokyny skok do doskočiště (celkový čas cvičení 10 minut)	doskočiště laťka

25 min		Softball	Po přípravě herní plochy se žáci rozdělí do dvou týmů. Před samotnou hrou došlo k zopakování pravidel. Do této hry se integrovaný žák nemohl zapojit. Prováděl individuální aktivitu společně se svým spolužákem, který byl necvičící. Žák se zrakovým postižením obíhá dvakrát atletický ovál na zvukový podnět, kterým bylo tleskání necvičícího spolužáka (celkový čas cvičení i s vydýcháním 10 minut)	
10 min	Závěrečná část	Úklid doskočiště, úklid hrací plochy a pomůcek v hodině	Všichni cvičící i necvičící žáci uklízí použité pomůcky. Integrovaný žák čeká na pokyny učitele.	
2 min		Nástup, zhodnocení výuky, pochvaly, nedostatky, pozdrav, odchod do školy	Zrakově postižený žák odchází do školy s učitelem tělesné výchovy. V šatně se převléká sám.	

Tipy/ doporučení do výuky/ Závěry:

V hodině, kterou jsem navštívila nebyla přítomna asistentka pedagoga. Pro pana učitele bylo velmi náročné korigovat sportovní aktivity žáků a individuálně se věnovat aktivitám se zrakově handicapovaným žákem. Komunikace mezi žáky a zrakově handicapovaným žákem neprobíhala. Aktivita zrakově handicapovaného v hodině byla nízká.

Příloha 4 Záznamový arch z hodiny tělesné výchovy 8. a 9. ročníku

Škola Základní škola Žehušice	Třída 8. a 9. ročníku Přítomno 17 chlapců z celkové počtu 19
Předmět Tělesná výchova 8. a 9. ročníku základní školy	
Pozorovaní žáci: Integrovaný žák 9. ročníku základní školy s postižením zraku	
Cíl pozorování: Zjistit míru/způsob zapojení do výuky a potřeby žáka ve výuce,	
Pozorovatel Martina Lukáčová	Datum 9.5.2024

Záznam z pozorování:

Cíle výuky (stanovené, jasné, přizpůsobené, dosažené, smysluplné)	Cíle výuky byly stanoveny v úvodní části hodiny Byly sděleny jasně, stručně a srozumitelně
Metody výuky 1) propojení jazyka a obsahu, 2) navazování na předchozí znalosti/dovednosti, 3) vizualizace, 4) důraz na komunikaci, jazykovou produkci + možnosti participace, zapojení integrovaných žáků	Žáci se v dnešní hodině věnovali běhu na 60 m a kolektivní míčové hře fotbal. Komunikace probíhala mezi učitelem, žákem se zrakovým postižením a asistentkou pedagoga. Komunikace mezi spolužáky a zrakově postiženým spolužákem neprobíhala. K zapojení integrovaného žáka došlo v hodině především v první hodině tělesné výchovy – rozběhání, běh na 60 m na zvukové signály. V druhé hodině byly aktivity individuální s dopomocí asistentky.

<p>Zadané úkoly</p> <p>(srozumitelnost zadání, přiměřenost / splnitelnost, reakce žáka)</p>	<p>Úkoly, které byly žákům zadány, byly formulovány srozumitelně, jasně a stručně, byly přiměřené aktuálnímu věku i tělesnému stavu všech žáků i žáka integrovaného, který měl úkoly individuální. Úkoly nezadával jen učitel, ale také asistentka pedagoga, která si individuální činnosti řídila sama.</p>
<p>Sociální aspekty</p> <p>(komunikace se spolužáky, umístění ve třídě...)</p>	<p>Komunikace mezi integrovaným žákem a jeho spolužáky v rámci hodiny tělesné výchovy neprobíhala. K vzájemné komunikaci docházelo pouze mezi integrovaným žákem, učitelem a asistentkou.</p>

STRUKTURA VYUČOVACÍ JEDNOTKY:

Čas	Fáze	Aktivita	Poznámky	Pomůcky
10 min	Úvodní část	Nástup, seznámení žáků s cílem hodiny, organizační pokyny, bezpečnost	V úvodní části došlo i k přípravě pomůcek	
10 min	Průpravná část	Rozcvičení a protažení celého těla - rozběhání na ovále 200 m - běžecká abeceda - rozevička	Rozběhání se účastní i zrakově postižený žák – realizováno pomocí zvukového signál (tleskání) asistentky	
5 min		Průpravná cvičení pro hod kriketovým míčkem	Žáci provádí průpravná cvičení pro hod kriketový míčkem – házení, chytání, podávání míčku osmičky ad., Zrakově handicapovaný žák si hází s asistentkou pedagoga s ozvučeným míčem	Ozvučený míč, kriketové míčky

48 min 28 min	Hlavní část	Hod kriketovým míčkem	Nejprve dojde k vyměření dráhy hodu, poté mají žáci jeden cvičný pokus – hází i zrakově handicapovaný žák. Poté mají tři měřené pokusy dle pravidel- hází i zrakově handicapovaný žák za pomoci asistentky pedagoga (postavení na místo hodu)	Kriketové míčky
22 min		Fotbal	Po přípravě herní plochy se žáci rozdělí do dvou týmů. Integrovaný žák prováděl individuální aktivitu společně s asistentkou pedagoga – přihrávky s ozvučeným míčem, skoky přes švihadlo, posilování na podložce, nácvik prostorové orientace.	Míče, branky, ozvučený míč s roličkou, švihadlo
10 min	Závěrečná část	Úklid herní plochy a pomůcek v hodině	Všichni cvičící i necvičící žáci uklízí použité pomůcky. Integrovaný žák odchází s asistentkou pedagoga do šatny.	
2 min		Nástup, zhodnocení výuky, pochvaly, nedostatky, pozdrav, odchod do školy	Zrakově postižený žák se nástupu nezúčastnil.	

Tipy/ doporučení do výuky/ Závěry:

Aktivity vhodné k integraci: rozběhání a hod míčkem. Individuální aktivity: přihrávky ozvučeným míčem, skoky přes švihadlo a nácvik prostorové orientace.

Komunikace probíhala mezi učitelem, asistentkou a zrakově handicapovaným žákem.

Příloha 5 Strukturovaný rozhovor s učitelem tělesné výchovy

Příloha 5 Strukturovaný rozhovor s učitelem tělesné výchovy

1. Setkal jste se již v minulosti se vzděláváním žáků zrakově postižených?

Osobně jsem takovou zkušenost v minulosti nezažil. Práce se zrakově postiženými v hodinách TV je tak pro mne novinkou.

2. Došlo díky integraci žáka se zrakovým postižením do běžné školy k úpravám tělocvičny nebo venkovního sportoviště?

Žádné speciální úpravy vnitřního nebo vnějšího sportoviště jsme neprováděli. Zrakově postižení žáci s námi pracují v reálném prostředí. Využíváme ale speciální cvičební pomůcky, jako například Goalball (zvukový míč).

3. Absolvoval jste nějaké vzdělávací akce (semináře, kurzy, školení...) ohledně vzdělávání žáků se zrakovým postižením?

Prozatím neabsolvoval. Snažím se být aktivní v samostudiu práce s žáky s tímto postižením v rámci dostupné literatury a videí na internetu. Byť množství dostupných informací k této problematice na internetu považuji za nedostatečné. Mnohé stěžejní informace pak čerpám od asistentek pedagoga, které žáka s touto vadou znají nejlépe. Dle toho se následně snažím přizpůsobit hodinu tělesné výchovy.

4. Byl jste seznámen se zásadami vzdělávání žáků se zrakovým postižením v rámci tělesné výchovy?

Ano, byl.

5. Jak přistupujete k žákovi se zrakovým postižením v hodinách tělesné výchovy? Jak taková hodina vypadá?

Spolu s asistentkou se jej snažíme co nejvíce zapojit do kolektivu. Máme k dispozici dvě 45 minutové hodiny TV v kuse. V první pětáctýřicetiminutovce zapojujeme zrakově postiženého do různých štafet se zbytkem třídy, běhů, posilovacích cvičení, akrobacie – kotouly, šplh. Druhá hodina je věnována většinou míčovým hrám.

Zde již není v našich silách plnohodnotně takového žáka zapojit. Tudíž se mu věnuje paní asistentka individuálně – posilovací cvičení, protažení, případně vycházka v přírodě.

6. Jak vnímáte přítomnost asistentky pedagoga v hodinách tělesné výchovy?

Naprosto jako klíčovou. Při skupině dvaceti žáků není v silách učitele tělesné výchovy ještě věnovat zvýšenou pozornost žákovi se zrakovým postižením.

7. Máte nějaké speciální hodnotící škály, které uplatňujete při hodnocení těchto žáků v tělesné výchově?

Nemáme. Posuzuji/hodnotím dle snahy žáka o zapojení se do dané aktivity. Samozřejmě s ohledem na jeho zrakové postižení.

8. Využíváte v hodinách tělesné výchovy nějaké speciální metody, formy a pomůcky?

Pro orientaci zrakově postiženého v prostoru používáme výrazové prostředky – hlas, tleskání, cinkání klíčenkou. Prozatím jsme v hodinách využívali Goalball (zvukový míč).

9. Jistě je náročné skloubit společnou výuku zrakově postiženého žáka a žáků zdravých. Jaké metody jste využíval nebo využíváte pro jejich integraci v tělesné výchově?

Jelikož se snažíme se o co největší zapojení žáka se zrakovým postižením do hodiny, tak například upravujeme pravidla různých her, aby tým se zrakově postiženým nebyl hned v úvodu znevýhodněn. Výchově jsem zmiňoval, že je nedostatek odborné literatury na toto téma, tudíž je třeba přiznat, že kolikrát jedeme metodou „pokus/omyl“, ale vždy s ohledem na zrakově postiženého žáka.

10. Nejen u žáků se zrakovým postižením, ale obecně u všech žáků je důležitá motivace. Jakým způsobem motivujete své žáky? Snažíte se je motivovat ke sportovním aktivitám i v jejich volném čase?

Snažíme se o nastavení soutěžního prostředí, tak abychom dokázali motivovat i žáky, kteří nejsou pohybově zdatní. Při míčových hrách například rozdělují týmy tak, aby utkání byla vyrovnaná a do poslední chvíle nebylo jasné, kdo zvítězí.

O možnostech sportovních aktivit mimo školní prostředí se s žáky bavíme, často přicházíme i s nabídkou sportovních klubů, nebo volnočasových aktivit. Prozatím se nám, až na výjimky, nedaří přimět žáky k větší aktivitě.

11. Účastní se zrakově postižení žáci sportovních akcí v rámci školy. Mám na mysli například sportovní kurzy a sportovní dny. Pokud ano, mají pro tyto akce nějak speciálně upravené podmínky?

Přímo sportovních akcí a sportovních dní se neúčastní. Nicméně jsou účastníky akcí typu „škola v přírodě“, kdy jsou začleněni do kolektivu dané třídy.

12. Jak vnímají zrakově postižené žáky jejich spolužáci v hodinách tělesné výchovy?

Mladší kolektiv (6. třída) bere na zrakově postiženého žáka větší ohled. Jsou mu v hodinách nápomocni a neberou to „jako nutné zlo“. Naopak z nich mám pocit, že jsou ochotni svému spolužákovi pomoci.

V případě staršího kolektivu (8. - 9. třída) je situace jiná. Prakticky si již neuvědomují, že jejich spolužák je zrakově postižený a ohled na něj berou pramálo. Respektují ale požadavky učitele TV a asistentky, kdy je žádáme o pomoc se zrakově postiženým při jednotlivých úkonech, jako je např. běh atp. Nedělají to ale automaticky tak, jako jejich mladší kolegové.

Příloha 6 Strukturovaný rozhovor s asistentkou pedagoga Martina

1. Setkala jste se již v minulosti se vzděláváním žáků se zrakovým postižením?

Ne, nikdy jsem se takovým žákem nesetkala.

2. Absolvovala jste nějaké speciální vzdělávací akce (semináře, kurzy, školení...) ohledně vzdělávání žáků se zrakovým postižením?

Ano

3. Byla jste seznámena s tím, jak postupovat k žákovi se zrakovým postižením?

Ne, nebyla jsem seznámena s tím, jak postupovat.

4. Jakým způsobem pracujete se zrakově postiženým žákem v hodinách tělesné výchovy?

Vždy dle pokynů vyučujícího.

5. Jsou činnosti, které vykonává zrakově postižený žák společně se svými spolužáky v rámci tělesné výchovy?

Ano, v hodinách tělesné výchovy jsou aktivity, které vykonává s ostatními žáky.

6. Jaká cvičení vykonáváte v rámci tělesné výchovy se zrakově postiženým žákem?

Všechny.

7. Jak hodnotíte vztah zrakově postiženého žáka k tělesné výchově?

Moc ho to nebaví, raději sedí v lavici a učí se.

8. Jak hodnotíte chování ostatních spolužáků ke zrakově postiženému spolužákovi v hodinách tělesné výchovy? Jak ho jeho spolužáci vnímají? Žáci ho tolerují.

Příloha 7 Strukturovaný rozhovor s asistentkou pedagoga Dominika

1. Setkala jste se již v minulosti se vzděláváním žáků se zrakovým postižením?

Ne, nikdy jsem nesečkala se žákem, který by měl zrakový handicap.

2. Absolvovala jste nějaké speciální vzdělávací akce (semináře, kurzy, školení...) ohledně vzdělávání žáků se zrakovým postižením?

Ano, absolvovala jsem školení.

3. Byla jste seznámena s tím, jak postupovat k žákovi se zrakovým postižením?

Ani moc ne.

4. Jakým způsobem pracujete se zrakově postiženým žákem v hodinách tělesné výchovy?

Podle svého uvážení a pocitu.

5. Jsou činnosti, které vykonává zrakově postižený žák společně se svými spolužáky v rámci tělesné výchovy?

Běh, skok přes švihadlo, šplh, kotouly.

6. Jaká cvičení vykonáváte v rámci tělesné výchovy se zrakově postiženým žákem?

Posilovací cvičení, práce s míčem, nácvik prostorové orientace.

7. Jak hodnotíte vztah zrakově postiženého žáka k tělesné výchově?

Velmi dobře.

8. Jak hodnotíte chování ostatních spolužáků ke zrakově postiženému spolužákovi v hodinách tělesné výchovy? Jak ho jeho spolužáci vnímají?

Chování spolužáků je na výborné úrovni, jsou ohleduplní.

Příloha 8 Strukturovaný rozhovor s Dominikem a Martinem

1. Máš rád tělesnou výchovu ve škole? Baví tě hodiny tělesné výchovy?

Dominik: *„Tělesnou výchovu mám rád a ve škole mě baví.“*

Martin: *„No tak já jako celkově úplně nejsem pohybově založen, takže tělesná výchova není zrovna moje oblíbená, ale je to pro mě takové relaxační bych řekl.“*

2. Jak se celkově cítíš ve třídě, se kterou chodíš na tělesnou výchovu? Jaké jsou ve třídě vzájemné vztahy? Jsou kluci ochotni ti pomáhat?

Dominik: *„No moje asistentka zrovna moc nemusí běh, takže se mnou běhají kluci a často mi i fandí. Sami od sebe mi pomoc úplně nenabízí, ale věřím tomu, že by mi rádi pomohli.“*

Martin: *„No tak u nás to funguje většinou tak, že dělám jen to, co můžu se svojí asistentkou. Občas se stane, že asistentka na tělesné výchově není, tak poprosí někoho z osmé třídy, aby se mnou běžel, ale z naší třídy ne. Ochota tam někdy je, ale jinak se dění ve třídě neúčastním. Kluci z osmé třídy jsou více ochotní než kluci u nás ve třídě.“*

3. Jaký máš vztah k učiteli tělesné výchovy? Podporuje tě v hodinách a snaží se ti v nich pomáhat?

Dominik: *„Učitel se nás snaží v hodinách motivovat, neříká nám, že jsme pomalí.*

Nemotivuje pouze mě, ale motivuje i ostatní kluky a fandí nám všem. Nikdy nás nekárá kvůli zbytečností.“

Martin: *„Vzhledem k tomu, že máme stejného učitele, tak to funguje podobně. Co se týče mě, tak se snaží mě chválit i přes to, že nejsem zrovna zdatný. Když jsme zkoušeli házet míčem, tak mi říkal, že jsem mistr světa. V posledním pokusu se mi povedl nejlepší hod a tak mi s úsměvem řekl, že jsem se celou dobu flákal.“*

4. V hodinách tělesné výchovy je s tebou i paní asistentka. Jaký spolu máte vztah a myslíš, že se ti v hodinách tělesné výchovy věnuje dostatečně?

Dominik: *„Mně se asistentka věnuje dostatečně. Vždycky pro mě něco vymyslí, jak jste viděla, když jse byla na našich hodinách. Hodiny se snaží uzpůsobit tak, aby mě to bavilo.“*

Martin: *„Asistentka se mnou dělá to, co můžu dělat. Pokud jdeme hrát něco, co nemohu dělat, tak se mnou jde na prostorou orientaci, nebo děláme kondiční cvičení. Nevymýšlí pro mě extra program, ale dělá se mnou činnosti, které potřebuji.“*

5. Myslíš si, že hodiny tělesné výchovy probíhají jinak v případě, že tam s tebou nemůže být paní asistentka?

Dominik: „*Já se přiznám, že si myslím, že se za tento rok nestalo, že by v den, kdy máme tělesnou výchovu nebyla asistentka ve škole, takže na tuto otázku nemohu úplně odpovědět.*“

Martin: „*No tak, jak jste viděla, tak v případě, kdy není ve škole odpadá třeba prostorovka. Pan učitel si se mnou v takovém případě musí poradit, takže skáču přes švihadlo, nebo dělám různá kondiční cvičení. V případě, kdy není asistentka ve škole, tak je moje aktivita nižší, protože pan učitel moc neví, co se mnou.*“

6. Jak u tebe ve třídě probíhá tělesná výchova? Cvičíš obě vyučovací hodiny se svými spolužáky? Nebo máš v hodinách i individuální sportovní činnosti?

Dominik: „*Společně cvičíme první část hodiny. V druhé části jsou moje činnosti individuální.*“

Martin: „*U nás probíhají hodiny tělesné výchovy stejně.*“

7. Které sportovní činnosti nebo hry, tě baví o tělesné výchově nejvíce?

Dominik: „*Většinou pan učitel na každou hodinu vymýšlí něco jiného, to co jsem s ním v hodinách dělal, mě bavilo všechno stejně.*“

Martin: „*Já tak úplně nemohu říct, protože to většinou bývají cviky, které jsou těžší a jednodušší. Většinou mě více baví to, co je pro mě snadnější. Nejvíce mě baví švihadlo a nejméně mě baví kliky, protože nemám správný postoj.*“

8. Používáš při tělesné výchově nějaké kompenzační pomůcky?

Dominik: „*V tělesné výchově používáme třeba ozvučený míč, který používá asistentka při běhání na běžecké trati. Asistentka si někde stoupne a míčem s rolničkami mi určuje, kam mám běžet. Kromě míče, nic jiného asi nepoužíváme.*“

Martin: „*Ozvučený míč.*“

9. Účastníš se sportovních akcí, které probíhají v rámci vaší školy (mám na mysli sportovní soutěže, závody, lyžařský výcvik, školu v přírodě...)?

Dominik: „*No tak na Žehušickém poháru jsem se já neúčastnil, protože tam jsou vždycky jen ti nejlepší, ale jinak se účastním sportovních akcí, jako jsou například olympiády.*“

Martin: „Se mnou je to vlastně stejně, protože tyhle akce probíhají ve všech třídách, jen jsme rozdělení podle věku nebo různých kritérií. Někdy, když jsou tyhle sportovní dny, tak se mnou asistentka obejde pouze některé disciplíny. Jsou zde disciplíny, které jsou povinné, ale i disciplíny, které jsou dobrovolné a plnit je nemusím.“

Maminka: „Lyžařského kurzu se kluci mohou účastnit, ale pouze v takovém případě, že jsme schopni zajistit vhodné podmínky. Zajistit školu v přírodě, není takový problém, jako zajistit lyžařský kurz. Na škole v přírodě byla s Dominikem paní asistentka, která byla součástí dopoledního i odpoledního programu. Když se jelo na lyžařský výcvik, tak byla zrovna Covidová doba, takže Martin na lyžařský výcvik nejel. Martin by jel stejně pouze v tom případě, že bychom byli schopni zajistit školeného instruktora a finance na takovou akci. Škola jako taková nedisponuje dostatečným množstvím finančních prostředků ani lidí, kteří by mohli jet, takže na lyžařském výcviku nebyl.“

10. Věnuješ se nějakému sportu, nebo sportovním aktivitám i mimo školu?

Dominik: „Ano ve volném čase chodíme plavat.“

Martin: „Ve volném čase rád plavu.“

Maminka: „Pokud se nebudeme bavit o škole tak kluci jezdí lyžovat. Spolupracujeme s Cestou životem bez bariér, takže s nimi chodí kluci plavat a jednou ročně s nimi jezdíme lyžovat. Díky tomu, že jezdíme s touto nadací, tak nám na to něco přispívají, ale vzhledem k tomu, že je zde nutné velké množství instruktorů, tak je příspěvek zanedbatelný.“

Příloha 9 dotazník pro spolužáky zrakově hendikepovaných

Dotazník k diplomové práci

Dobrý den, věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího anonymního dotazníku. Dotazník je součástí výzkumu mé diplomové práce, která se týká integrace zrakově postižených žáků do tělesné výchovy na běžné základní škole.

Za vyplnění vám všem předem děkuji.

1 Do jaké třídy chodíš?

2 Myslíš si, že ve třídě, do které chodíš na tělocvik je příjemné klima? (hezké vztahy, celkový pocit pohody)

Nápověda k otázce: *Vybírejte jednu odpověď*

Ano Ne

3 Pokud jsi v předchozí otázce uvedl/ uvedla NE, napiš proč.

4 Myslíš, že by se měly zrakově handicapovaní vzdělávat se zdravými dětmi společně v jedné škole?

Nápověda k otázce: *Vybírejte jednu odpověď*

Souhlasím Spíše souhlasím Nesouhlasím

5 Zaznamenej na škále, jak vnímáš toto vzdělávání v hodinách TV (plný počet hvězdiček znamená spokojenost).

☆☆☆☆☆☆ / 5

6 Byli jste jako kolektiv třídy poučeni o zvláštностech handicapovaného spolužáka a možnostech, jak mu pomáhat?

Nápověda k otázce: *Vybírejte jednu z možností.*

Byli jsme dostatečně poučeni. Byli jsme poučeni, ale myslím, že to nebylo dostačující. Myslím, že nás nikdo nepoučil a nikdo nám nic nevyvětlil.

7 Jak vnímáš přítomnost asistenta pedagoga v hodnách tělesné výchovy?

Nápověda k otázce: *Zaškrtněte všechna tvrzení, se kterými souhlasíte.*

Asistent v hodině TV mi nevádí. Myslím, že učitelé pomáhá zvládnout náročnost společného vzdělávání.

Asistent pomáhá nejen handicapovanému žákovi, ale i všem ostatním, kteří potřebují pomoci.

Asistent pomáhá budovat a rozvíjet hezké vztahy a vytvářet příjemné klima ve třídě. Má velký podíl na úspěšném začlenění žáka s handicapem.

Společná práce handicapovaného žáka a asistenta narušuje chod výuky.

Myslím si, že funkce asistenta pedagoga v hodině TV je zbytečná. Učitel by výuku s handicapovaným žákem hravě zvládl i bez asistenta.

8 Myslíš, že učitel a asistent dokáží efektivně spolupracovat ve výuce tělesné výchovy a na základě dobré spolupráce vytváří kvalitní podmínky pro společné vzdělávání?

Nápověda k otázce: Zaškrtni jednu odpověď.

Ano Ne

9 Pomáhá asistent pedagoga zrakově handicapovanému žákovi v hodinách tělesné výchovy?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

10 Probíhá tělesná výchova zrakově handicapovaného spolužáka společně se zbytkem třídy?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano, cvičí s námi obě vyučovací hodiny Ano, ale cvičí s námi jen část vyučování Ne, po celou dobu cvičí s asistentkou pedagoga

11 Existuje nějaká sportovní disciplína, činnost nebo hra, kterou s vámi zrakově postižený spolužák vykonává společně?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne

12 Pokud jsi v předchozí otázce uvedl/a ANO, napiš o kterou disciplínu, činnost nebo hru se jedná

13 Účastní se spolužák se zrakovým handicapem společných sportovních akcí v rámci školy?

Nápověda k otázce: Myslenny jsou například sportovní dny, výlety, sportovní tuzajje. Vyber jednu odpověď

Ano, účastní se. Ne, nezúčastňuje se. Někteřích akcí se zúčastňuje.

14 Změnil se na základě společného vzdělávání se zrakově postiženým žákem tvůj osobní názor na tyto osoby?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano Ne Nevím

15 Jak nyní vnímáš zrakově handicapované osoby?

Nápověda k otázce: Zaznamenej svůj názor na škále.

-3 -2 -1 0 1 2 3

Negativně Požitivně

16 V případě, že spolužák se zrakovým postižením potřebuje při hodině TV pomoci, pomůžeš mu?

Nápověda k otázce: Vyberte, jak byste jednali.

Ano, mám ochotu pomoci. Pokud se bojím, že spolužákovi svou neodbornou pomocí ublížím. Ne, pomoc raději nechám na asistentovi. Ano, zeptám se učitele a asistenta, jak mohu pomoci. Ne, myslím, že se do školy chodím učit a ne někomu pomáhat.

17 Myslíš, že učitel TV vede výuku rozdílně, když je přítomen žák se zrakovým handicapem?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne

18 Omezuje tě přítomnost zrakově handicapovaného žáka v hodinách tělesné výchovy?